

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 155/13
Λουξεμβούργο, 5 Δεκεμβρίου 2013

Απόφαση στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-159/12 έως C-161/12
Venturini κ.λπ. κατά ASL Varese κ.λπ.

Συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης η προβλεπόμενη στον ιταλικό νόμο απαγόρευση πώλησης από καταστήματα παραφαρμακευτικών προϊόντων των φαρμάκων που χορηγούνται με ιατρική συνταγή

Η απαγόρευση δικαιολογείται από τον σκοπό ασφαλούς και ποιοτικού εφοδιασμού του πληθυσμού με φάρμακα

Στην Ιταλία, οι υπηρεσίες φαρμακευτικής περίθαλψης παρέχονται μόνο από δημοτικά φαρμακεία ή από ιδιωτικά φαρμακεία που λειτουργούν με κρατική άδεια. Η εγκατάσταση φαρμακείων στην ιταλική επικράτεια αποτελεί αντικείμενο ρυθμιστικού σχεδίου κατανομής βάσει του οποίου η εγκατάσταση νέου φαρμακείου εξαρτάται από τη χορήγηση προηγούμενης άδειας, ενώ ταυτόχρονα υπάρχει αριθμητικός περιορισμός των υπό λειτουργία φαρμακείων και ισορροπία στη γεωγραφική κατανομή τους, σύμφωνα με το λεγόμενο «οργανόγραμμα». Με το ρυθμιστικό αυτό σχέδιο επιδιώκεται, αφενός, να αποτραπεί ο κίνδυνος συγκέντρωσης των φαρμακείων αποκλειστικώς στις πλέον ελκυστικές από εμπορική άποψη περιοχές και να εξασφαλισθεί σε καθένα εξ αυτών ένα μερίδιο αγοράς και, αφετέρου, να καλυφθούν οι φαρμακευτικές ανάγκες στο σύνολο της εθνικής επικράτειας.

Από το 2006 επιτρέπεται το άνοιγμα καταστημάτων παραφαρμακευτικών προϊόντων που μπορούν να πωλούν φάρμακα για τα οποία δεν απαιτείται ιατρική συνταγή, για τα οποία επιτρέπεται η διαφήμιση προς το κοινό και των οποίων το κόστος βαρύνει τον πελάτη.

Οι A. Venturini, M. R. Gramegna και A. Muzzio Venturini, τρεις φαρμακοποιοί με άδεια άσκησης επαγγέλματος, μέλη του συλλόγου φαρμακοποιών του Μιλάνου, υπέβαλαν αίτηση προκειμένου να τους χορηγηθεί άδεια να πωλούν, στα καταστήματά τους παραφαρμακευτικών προϊόντων, φάρμακα για τα οποία απαιτείται ιατρική συνταγή, αλλά το κόστος των οποίων φέρει εξ ολοκλήρου ο πελάτης. Οι τοπικές υγειονομικές υπηρεσίες (ASL) καθώς και το Υπουργείο Υγείας απέρριψαν τις αιτήσεις αυτές με την αιτιολογία ότι η ισχύουσα εθνική νομοθεσία επιτρέπει την πώληση των εν λόγω φαρμάκων μόνο από τα φαρμακεία.

Οι φαρμακοποιοί άσκησαν προσφυγές ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (διοικητικό πρωτοδικείο Λομβαρδίας), υποστηρίζοντας ότι η εθνική ρύθμιση είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης. Το εν λόγω δικαστήριο υπέβαλε προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς το αν η Συνθήκη για τη Λειτουργία της ΕΕ αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία δεν επιτρέπει σε φαρμακοποιό που έχει άδεια άσκησης επαγγέλματος και είναι εγγεγραμμένος στον οικείο επαγγελματικό σύλλογο, αλλά δεν είναι ιδιοκτήτης φαρμακείου εντεταγμένου στο «οργανόγραμμα», να πωλεί, στο κατάστημα παραφαρμακευτικών ειδών ιδιοκτησίας του, και φάρμακα που χορηγούνται με ιατρική συνταγή των οποίων το κόστος δεν καλύπτεται από το εθνικό σύστημα υγείας και βαρύνει εξ ολοκλήρου τον αγοραστή.

Με τη σημερινή απόφασή του το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η γεωγραφική κατανομή των φαρμακείων και το μονοπώλιο διανομής φαρμάκων υπάγεται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών¹. Διαπιστώνει στη συνέχεια ότι, βάσει του εθνικού νομικού πλαισίου, ο φαρμακοποιός που

¹ Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ L 255, σ. 22).

επιθυμεί να εγκατασταθεί στην Ιταλία ως ιδιοκτήτης καταστήματος παραφαρμακευτικών προϊόντων βρίσκεται αποκλεισμένος από τα οικονομικά οφέλη που απορρέουν από την αγορά των χορηγούμενων με ιατρική συνταγή φαρμάκων των οποίων το κόστος βαρύνει εξ ολοκλήρου τον αγοραστή, δεδομένου ότι η πώληση των εν λόγω φαρμάκων γίνεται αποκλειστικώς από τα φαρμακεία.

Η ρύθμιση αυτή συνιστά περιορισμό στην ελευθερία εγκατάστασης, δεδομένου ότι είναι ικανή να παρακωλύσει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστική την εγκατάσταση στην ιταλική επικράτεια φαρμακοποιού υπηκόου άλλου κράτους μέλους ο οποίος έχει την πρόθεση να εκμεταλλευτεί κατάστημα παραφαρμακευτικών προϊόντων.

Η ρύθμιση αυτή μπορεί εντούτοις να δικαιολογηθεί από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος.

Η ιταλική νομοθεσία αποσκοπεί στον ασφαλή και ποιοτικό εφοδιασμό του πληθυσμού με φάρμακα, στο πλαίσιο του γενικότερου σκοπού προστασίας της δημόσιας υγείας

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει συναφώς ότι ένα ρυθμιστικό σχέδιο κατανομής φαρμακείων μπορεί να αποδειχθεί απαραίτητο για την κάλυψη ενδεχόμενων κενών στην πρόσβαση στις υγειονομικές υπηρεσίες και για την αποφυγή της δημιουργίας επικαλυπτόμενων μονάδων, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται υγειονομική περίθαλψη προσαρμοσμένη στις ανάγκες του πληθυσμού, καλύπτουσα το σύνολο της επικράτειας και λαμβάνουσα υπόψη τις γεωγραφικά απομονωμένες ή κατ' άλλο τρόπο προβληματικές περιοχές.

Η δυνατότητα διάθεσης ορισμένων χορηγούμενων με ιατρική συνταγή φαρμάκων στα καταστήματα παραφαρμακευτικών προϊόντων θα κατέληγε στην πώληση των φαρμάκων αυτών κατά παρέκκλιση από το ρυθμιστικό σχέδιο κατανομής φαρμακείων, με τον κίνδυνο συγκέντρωσης των καταστημάτων παραφαρμακευτικών προϊόντων στις περιοχές που θεωρούνται οικονομικά αποδοτικότερες και, ως εκ τούτου, μείωσης της πελατείας και των εσόδων των φαρμακείων στις περιοχές αυτές.

Η κατάσταση αυτή θα μπορούσε να επιφέρει υποβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών των φαρμακείων προς το κοινό, ακόμη δε και να καταλήξει στο οριστικό κλείσιμο ορισμένων φαρμακείων: η ανεπάρκεια φαρμακείων σε ορισμένες περιοχές της επικράτειας θα οδηγούσε, κατά συνέπεια, σε αδυναμία ασφαλούς και ποιοτικού εφοδιασμού με φάρμακα.

Το Δικαστήριο τονίζει εξάλλου ότι κάθε κράτος μέλος έχει τη δυνατότητα να καθορίζει το επίπεδο προστασίας της δημόσιας υγείας που προτίθεται να παρέχει καθώς και τον τρόπο επίτευξης του επιπέδου αυτού.

Το ιταλικό σύστημα, σύμφωνα με το οποίο δεν επιτρέπεται στα καταστήματα παραφαρμακευτικών προϊόντων η πώληση και των φαρμάκων που χορηγούνται με ιατρική συνταγή των οποίων το κόστος δεν καλύπτεται από το εθνικό σύστημα υγείας και βαρύνει εξ ολοκλήρου τον αγοραστή, περιορίζει τον κίνδυνο ανεπάρκειας φαρμακείων κατά τρόπο ανάλογο προς τον σκοπό ασφαλούς και ποιοτικού εφοδιασμού του πληθυσμού με φάρμακα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία έκδοσης προδικαστικής απόφασης παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξης οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582